

Kim en Justine, Eddy en Fredje, de Rode Duivels in Mexico en Rusland: ons land kende heel wat sportieve hoogtepunten. Sommige momenten lijken wat vergeten, al zijn ze van grote betekenis voor de Belgische sportgeschiedenis. Daarom halen we ze hier van onder het stof. In dit nummer blikt Paul Van Winkel terug op zijn gouden medaille op de Olympische Spelen van Los Angeles in 1984.

Het olympische forum zorgt voor behoorlijk wat publiciteit voor de paralympische sport.
"Die wedstrijd heeft veel ogen geopend." (foto: Belga)

OP DE OLYMPISCHE SPELEN WINT PAUL VAN WINKEL GOUD IN HET ROLSTOELRACEN "MIJN MEDAILLE OPENDE DE OGEN VOOR DE PARALYMPISCHE SPORT"

Tekst MATTHIAS VAN MILDERS // Foto's BELGA IMAGE, ANDREW RODNEY (SPORT 'N SPOKES)

Paul Van Winkel bouwt volop aan een indrukwekkend paralympisch palmares wanneer hij zich kan tonen aan de hele wereld. Op de Olympische Spelen van Los Angeles in 1984 staat het rolstoelracen als demonstratiesport op het programma. Voor 90.000 toeschouwers snelt hij naar goud op de 1500 meter.

Vandaag woont Paul Van Winkel in Minneapolis (Minnesota), in de Verenigde Staten dus. Opgroeien doet hij in Bekkevoort bij Diest. "Toen ik 2,5 jaar oud was, kreeg ik polio. Mijn ouders wisten niet goed wat te doen met mij. Het waren heel andere tijden, men dacht toen dat mensen met een handicap niet zelfstandig

kunnen leven."

"Toen ik afstudeerde in het middelbaar, moest ik werk zoeken van mijn ouders. Daar ben ik hen nog steeds dankbaar voor. Ze maakten me verantwoordelijk voor mijn eigen leven. Als ik thuiskwam na mijn werk, verveelde ik me. Daarom zocht ik een rolstoelbasketbalploeg. Nadat ik terecht kwam bij Wapper (een

Antwerpse G-sportclub, nvdr.), werd ik beter en beter. Omdat ik heel snel was, raadden andere atleten me aan om rolstoelkoersen te proberen. Ik had daar nooit van gehoord, maar ik raakte snel begeistert."

Rammelkarren

De sport voor mensen met een handicap is eind jaren 70 nog in volle ontwikkeling. "In die tijd reden we met wat we *hospitaalrolstoelen* noemden. Dat waren in feite rammelkarren. Daarmee deed ik mee aan het Belgisch kampioenschap. Ik

presteerde goed en mocht mee naar Stoke Mandeville."

Het plaatsje ten noordwesten van Londen is wereldberoemd in de paralympische wereld. De van oorsprong Duitse dokter Ludwig Guttman organiseert er vanaf 1948 de Stoke Mandeville Games. In 1960 mondt dat tornooi uit in de eerste Paralympische Spelen. Maar de Games blijven bestaan en worden beschouwd als het officiële wereldkampioenschap. Paul Van Winkel wint er doorheen de jaren behoorlijk wat medailles. Dat doet hij ook met de Belgische estafetteploeg. "Onze atletiekploeg was de beste, wij waren wereldtop in die dagen. Ik denk dat we elf keer na elkaar de 4 x 100 meter wonnen. En dan zwijg ik nog over de andere afstanden."

Vandaag vinden de Olympische en Paralympische Spelen plaats in dezelfde steden en in dezelfde stadions. Maar in 1980 is dat nog anders. De paralympiërs verzamelen dat jaar in Arnhem. "Ik won daar twee gouden medailles, in de 4 x 100 meter en op de slalom, een korte koers met allerhande hindernissen. Ondanks die twee medailles was ik wel wat teleurgesteld. Ik wilde beter doen. Vanaf dan zette ik echt volop in op de sport. Ik sleutelde zelf aan mijn rolstoel, want de fabrikanten maakten toen nog geen koersrolstoelen. En ik begon meer en meer te trainen. Elk jaar werd ik beter."

Wereldrecord

In 1984 staat het rolstoelracen in Los Angeles op het programma van de Olympische Spelen, weliswaar als demonstratiesport. De vrouwen rijden de 800 meter, de mannen de 1500 meter. Ze krijgen een unieke kans om zich aan de wereld te tonen, maar er zijn maar 2 keer 8 plaatsen. Paul slaagt erin zich te kwalificeren en staat op 11 augustus 1984 aan de start in het Los Angeles Memorial Coliseum. Op de tribunes

"Ik had gelukkig genoeg krachten over in de laatste rechte lijn om als eerste de finish te halen. Maar als er nog een extra ronde zou volgen, dan had ik misschien geen medaille gehaald." (Foto Belga).

kijken 90.000 toeschouwers toe. Paul heeft op dat ogenblik een stevige lading overwinningen, medailles en records op zijn naam staan. In aanloop van de Spelen verbetert hij het wereldrecord op de 1500 meter en dat is nu net de afstand die hij in Los Angeles zal afleggen. Hij behoort dan ook tot de favorieten, al houdt hij vooraf de druk af. "Ik was bij de top, maar bleef voorzichtig omdat de concurrentie ook heel goed was. Als realist wist ik dat ik door elke deelnemer kon geklopt worden. Geluk speelde ook mee. Ik had mijn stoel zelf gemaakt met fietsonderdelen.

Die was top, maar er kon altijd een technisch probleem opduiken."

Bliksemstart

Meteen na het startschot schiet Paul als een speer naar voren. Daarvoor moet hij van de buitenbaan helemaal naar de binnenkant vlammen. "Vooraf besliste ik samen met mijn coach om snel te starten. Ik zou dan wel zien wie me volgde. Tot mijn verbazing had ik na een ronde nog steeds een groot gat. Pas in de derde ronde begon mijn voorsprong stilaan te verkleinen. Toen twee atleten in de achtervolgende groep even tegen elkaar reden, nam ik weer wat afstand. Maar door het geroep van het publiek dacht ik dat ze me inhaalden. Gelukkig was er in het stadion een groot scherm waarop ik al snel zag dat ik nog steeds een voorsprong had."

"Ik begon te geloven in een medaille. In de laatste ronde kwamen ze weer dichterbij en ik begon de vermoeidheid te voelen. Omdat ik alleen op kop lag, moest ik al het werk zelf doen. De anderen konden profiteren

**HET ROLSTOELRACEN
VERWERFT GEEN PLAATS OP
HET REGULIERE PROGRAMMA
VAN DE OLYMPISCHE
SPELEN. "DAT WAS EEN
TELEURSTELLING. HET
VOELDE AAN ALSOF DE
PARALYMPISCHE SPORT WERD
GEDISCRIMINEERD."**

"Omdat ik alleen op kop lag, moest ik al het werk zelf doen. De anderen konden profiteren van elkaars inspanningen, zo spaarden ze veel energie." (foto: Belga)

>> van elkaars inspanningen, zo spaarden ze veel energie. Ik zorgde ervoor dat het gat ook niet té groot werd, want dan zouden ze sneller samenwerken om me in te halen. Nu wilde niemand zichzelf opofferen om dat gat te dichten. En ik had gelukkig genoeg krachten over in de laatste rechte lijn om als eerste de finish te halen. Maar als er nog een extra ronde zou volgen, dan had ik misschien geen medaille gehaald."

Bekkevoort wordt wereldberoemd

Het olympische forum zorgt voor behoorlijk wat publiciteit voor de paralympische sport. "Die wedstrijd heeft veel ogen geopend. Toen ik terugkeerde uit Los Angeles, stond er tot mijn verbazing veel volk met spandoeken op de luchthaven op me te wachten, waaronder ook mijn collega's. Uit Bekkevoort waren ze zelfs met een bus gekomen. Niemand kende ons dorpje, maar plots was het bekend over de hele wereld."

Het rolstoelracen is in Los Angeles een demonstratiesport, maar Paul hoopt dat zijn discipline op de volgende Olympische Spelen tot het reguliere programma behoort. Helaas voor hem en zijn collega-sporters is dat niet het geval. "Dat was wel een teleurstelling. Het voelde aan alsof de paralympische sport werd gediscrimineerd." In Seoel pakt Paul in 1988 zilver na de sterke Fransman Mustapha Badid. Ook aan de volgende Olympische Spelen, die van Barcelona in 1992, wil Paul graag deelnemen, maar hij kan zich niet kwalificeren. "Ik was er bijna veertig, dan beginnen de jaartjes te tellen." Intussen vult Paul op de Paralympische Spelen zijn medaillecollectie nog aardig aan. Hij zal zijn paralympische carrière afronden met zeven gouden, vier zilveren en een bronzen medaille.

Een goede pint bier

Aan zijn exploit in Los Angeles houdt Paul niet enkel een gouden

medaille over. Onrechtstreeks zorgt zijn olympische deelname ervoor dat hij zijn latere vrouw Sharon leert kennen en naar de Verenigde Staten emigreert. "Om me te kwalificeren voor de Olympische Spelen deed ik in 1984 mee aan een toernooi in New York. Mijn toekomstige vrouw was daar ook aanwezig. Ze speelde in de Amerikaanse nationale rolstoelbasketploeg en won in 1970 de Boston Marathon. Als organisator van een rolstoelwedstrijd in Minneapolis wilde ze internationale atleten uitnodigen. Ze sprak me aan en vroeg me hoe goed ik was. Ik had net al mijn wedstrijden gewonnen en de beste tijd neergezet." De rest is geschiedenis. Paul verhuist vier jaar later naar Minneapolis. Hij woont er nog steeds, samen met Sharon. Al steekt hij in tijden zonder corona graag nog eens de oceaan over "Dan spreek ik af met mijn ploegmaats van het basket en de 4 x 100 meter. Bij een goede pint bier halen we mooie herinneringen op." ■